

Beszélgetés Karancsiné Böröczky Judittal, a Böröczky családok internetes honlapjának szerkesztőségi tagjával.

Judit, mikor alakult ki az a szándékod, hogy családfa kutatással foglalkozzál ?

Mivel mindkét szülőm Böröczky, az általános iskolától kezdődően jöttek a kérdések a tanároktól, diáktársaktól: "a szüleid rokonok?". Egy idő után már tényleg érdekelt, hogy azon túl, amire az idősebb rokonok emlékeznek, tényleg volt-e vérrokonsági kapcsolat a szüleim felmenői között. Így a középiskolai szünetekben, amiket amúgy is a nagyszülőknél, rokonoknál töltöttem Adásztevelen, elkezdtem kérdezősködni és kutatni. A helyzet azért is volt egyszerű, mert mindkét szülőm Adásztevelről származik, így minden adat helyben volt.

Egy középiskolásnak igazán kemény feladat lehetett régi anyakönyvekben, egyházi iratokban, bejegyzésekben kutatni. Milyen rendszerrel próbáltál előre haladni ?

Voltak kiindulópontok: nagyszülőktől, idős rokonoktól összegyűjtött nevek, amikhez először a temetőből, a sírkövekről próbáltam évszámokat keresni. Amikor itt elakadtam, felkerestem Tevelen a református parókián a Tiszteles urat, és Tőle kértem segítséget. Így jutottam hozzá a születési, házassági és halálozási anyakönyvekhez, amelyeket a parókián őriznek. Kiválasztottam egy személyt, akinek több adatát ismertem (születés, feleség neve, halálozás dátuma), és megkerestem a szüleit. Mivel az 1800-as évek közepétől a születési anyakönyvben már a szülők életkorát is feltüntették, így könnyű volt őket is beazonosítani és továbblépni. Ha nem tudtam az adott személlyel továbbjutni, kerestem egy másik bázisszemélyt, és vele folytattam. Előfordult, hogy éppen egy másik ember adatainak keresése közben találtam meg az előzőleg félbehagyott személy további kapcsolatait. A legkönnyebben a születési anyakönyvi adatokkal jutottam előre. A házassági anyakönyvet elsősorban kiegészítő információkért forgattam, ha

már mindkét fél főbb adatai megvoltak: házasság ideje, a vőlegény foglalkozása, a menyasszony esetleges árvasága, stb. De természetesen innen is nyertem értékes információkat, hiszen a házasulandók lakhelye ill. szüleinek neve is fel van vezetve ide. Az anyakönyveket lapozva nagyon sok érdekes információt szereztem a falu korábbi életéről, a lakosok foglalkozásáról, az - akár az egész országot érintő - járványokról, arról, hogy kik a "gyüttmentek", akik más településekről beházasodtak a faluba, stb.

Akkor akadtam el, amikor a születéseknél még nem volt rubrika a szülők életkorára - így nehéz volt kitalálni, hogy az édesanya vajon a húszas évei elején vagy akár a harmincas évei végén adott életet az adott gyermeknek - ráadásul, az elhalt gyermekek neveit legtöbbször újraadták az újszülötteknek, így erre is kellett figyelni. Mivel több ugyanolyan nevű személy lakott a faluban, így nagyon fontos volt, hogy tényleg a helyes adatokat találjam meg. Ha több lehetséges variáció is volt, kiírtam mindet és egyesével végignéztem a lehetőségeket, így hamar kiderült, melyik az én őszám ténylegesen.

A régi anyakönyveket nem volt egyszerű olvasni sem: ahány lelkész, annyi írásmód és -stílus; volt, aki szép, kalligrafikus betűkkel írt (ezt ezért volt először nehéz olvasni) és volt, akinek az írását igencsak silabizálni kellett. A paptól függött, hogy i-vel vagy y-nal, ts-sel vagy cs-vel, tz-vel vagy c-vel írt-e egy nevet, ez is nehezítette a munkát.

Három év kutatás után felfüggesztettem a családfakészítést, jött a főiskola, az egyetem, a munka. Amikor a gyerekekkel itthon voltam, jött el az idő újra, hogy belemélyedjek újra a kutatásba és végre befejezzem. Ekkor azonban nem volt időm arra, hogy napokra elszakadjak a családomtól és újra beüljek a teveli parókiára keresgélni. Így találtam meg az Országos Levéltárban azt a lehetőséget, hogy az egyházi anyakönyvekről az 1950-es években készült mikrofilmeket a megyei levéltárba le lehet kérni és ott, heteken keresztül kutatni lehet. Itthon előre összeírtam egy táblázatba, ki az, akit keresek, melyik évben keresem, hogy gyorsítsam a keresést. Most már nem "lapozgattam" a mikrofilmen, hanem ténylegesen kutattam. Az 1780-as éveknél akadtam el végleg. Itt már csak az apa neve van feltüntetve a házassági anyakönyvben, az anyáé egyáltalán nem; a születéseknél sincs a szülők kora megadva, így megálltam, mivel a több egyforma név közül nem tudtam teljes bizonyossággal kiszűrni a valódi keresett személyt.

Örültek-e a megkérdezett rokonok, ismerősök a kérdéseidnek, kutatási ambícióidnak, vagy volt-e olyan is, aki elzárkózott a választól?

Akiket megkérdeztem, mindenki szívesen válaszolt a kérdésekre. Előkerültek régi levelek és fényképek. Volt, aki időről időre meg is kérdezte, hogyan állok a családfával, mert annyira érdekelte. Az idősebb generáció örült, hogy van valaki, akinek el lehet mondani a régi dolgokat, mert természetesen nem "száraz" tényeket, dátumokat és neveket kaptam, hanem történeteket. Olyan is előfordult, hogy a szüleim és testvéreim kívül az illető semmilyen információval nem tudott szolgálni, mert mire ő megszületett, a nagyszülők és a nagybácsik / nagynénik már meghaltak, őt pedig nem érdekelte a távolabbi rokonság. Volt, hogy a családi legendáriumból majdhogynem csak a név stimmel, a többi adatot a kutatás során korrigáltam. De legalább volt kiindulópont.

Te nemrég lettél a Böröczky Honlap szerkesztőségének tagja. Milyen terveid vannak a Böröczky rokonság kutatásához, hogyan gazdagítanád a Honlap jelenlegi profilját?

A honlap véleményem szerint akkor lesz gyakorlatiasabb, ha több információt nyújt és könnyebben kezelhető. Mivel az oldalt nem csupán fiatalok látogatják, fontos, hogy mindképpen könnyen áttekinthető és könnyen

kezelhető kell, hogy legyen. Egy olvashatóbb betűtípus is sokat jelentene. Így szerintem majd az idősebbek is szívesebben olvassák a honlapot, és könnyebben találják meg az általuk keresett információkat. A már elkészült családfák megjelenítése átlátható formában nagyon fontos, hiszen a legtöbben úgyis erre kíváncsiak: kik voltak az őseim? Szükség lesz továbbá egy keresőre is, hogy a családfák között egyszerűen lehessen keresni.

Hogy tudod mindezt teljesíteni munkahelyi, háziasszonyi és gyermeknevelési teendőd mellett ?

Nem egyszerű, de amire az ember szeretné, jut idő.

(Szöllősy Szabolcs)